

Starfsleyfisskilyrði fyrir sjúkrahús og sjúkrastofnanir vegna hollustuhátta, sbr. lög 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir

1 ALMENN ÁKVÆÐI OG GILDISSVIÐ

- 1.1 Skilyrði þessi eru almenn fyrir sjúkrahús og sjúkrastofnanir samkvæmt reglugerð nr. 903/2024 um hollustuhætti.
- 1.2 Rekstraraðili ber ábyrgð á að starfsemin sé í samræmi við gildandi lög, reglugerðir, samþykktir og starfsleyfisskilyrði. Óheimilt er að hefja starfsleyfisskylda starfsemi hafi starfsleyfi ekki verið gefið út.
- 1.3 Rekstraraðili skal sýna fram á að samþykki byggingarfulltrúa liggja fyrir og starfsemin standist skipulag.
- 1.4 Starfsleyfi skal vera sýnilegt viðskiptavinum.
- 1.5 Rekstraraðila ber að veita heilbrigðisnefnd upplýsingar með hæfilegum fyrirvara um fyrirhugaðar breytingar á eðli, virkni eða umfangi starfseminnar sem varða ákvæði starfsleyfis.
- 1.6 Verði frávik frá þeim kröfum og skilyrðum sem um starfsemina gilda skal rekstraraðili upplýsa heilbrigðisnefnd tafarlaust um það og grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að tryggja að öllum kröfum vegna starfseminnar sé framfylgt eins fljótt og auðið er.
- 1.7 Ef um annan leyfisskyldan rekstur er að ræða samhliða, gilda viðeigandi skilyrði.
- 1.8 Starfsleyfið gildir einungis fyrir þann rekstraraðila og í því húsnæði eða aðstöðu sem skráð er á starfsleyfið. Flytji starfsemin í annað húsnæði eða taki annar rekstraraðili við starfseminni skal sækja um nýtt starfsleyfi. Tilkynna skal heilbrigðiseftirliti ef starfsemin er lögð niður.

2 HÚSNÆÐI OG BÚNAÐUR

- 2.1 Húsnæði skal vera vel viðhaldið og fullnægja almennum skilyrðum um rými, birtu, upphitun og loftræsingu í samræmi við eðli starfseminnar.
- 2.2 Húsnæði skal vera aðskilið frá óskyldum atvinnurekstri eða íbúð.
- 2.3 Eigandi eða umráðamaður húsnæðis og/eða mannvirkis skal, m.a. við framkvæmdir, halda eigninni við og halda henni hreinni og snyrtilegri ásamt tilheyrandi lóð, girðingum og búnaði, þannig að valdi fólki ekki ónæði eða stefni heilsu þess í hættu.
- 2.4 Gólf, veggir, loft og húsbúnaður skal gerður úr eða klæddur efni sem auðvelt er að þrifa.

- 2.5 Aðgangur skal vera að neysluvatni. Um gæði þess gilda ákvæði reglugerðar um neysluvatn.
- 2.6 Starfsfólk og viðskiptavinir skulu hafa greiðan aðgang að fullbúinni og loftræstri snyrtingu. Fullbúin snyrting er rými með salerni, salernispappír, handlaug með rennandi vatni, spegli, sápu, handþurrkum og ruslafötu, sem og tíðavörum eftir atvikum. Þar sem við á skal hafa sér snyrtingu fyrir starfsfólk samkvæmt reglum Vinnueftirlits ríkisins.

Þar sem snyrtingar kvenna og karla eru aðskildar skal einnig vera til staðar kynhlutlaus snyrting. Aðstaða til að skipta á börnum skal vera til staðar sé um að ræða staði þar sem gert er ráð fyrir að komið sé inn með ungabörn. Snyrting má ekki opnast beint út í aðstöðu þar sem matvæli eru meðhöndluð. Snyrting skal aðgreint frá því rými þar sem fólk hefst við að jafnaði.
- 2.7 Um fjölda og gerð snyrtinga fer samkvæmt ákvæðum í byggingarreglugerð.
- 2.8 Heilbrigðisnefnd er heimilt að gera kröfu um að í húsnæði sé gert ráð fyrir rými fyrir hjálpartæki og tiltekinn búnað þar sem þess er þörf.

3 HÁVAÐI

- 3.1 Um hávaða gildir reglugerð nr. 724/2008. Virða skal mörk um hávaða og gæta skal þess að hljóðstig verði ekki það hátt að valdi óþægindum í starfsemi eða nærumhverfi.

4 HREINLÆTI OG ÞRIF

- 4.1 Rekstraraðilum ber að gæta fyllsta hreinlætis og snyrtimennsku er varðar aðbúnað, farartæki og önnur tæki og búnað, húsnæði, lóðir og önnur svæði sem tilheyra viðkomandi rekstri.
- 4.2 Rekstraraðilar skulu gæta þess að starfsstöðvar verði ekki útbreiðslustaðir smitsjúkdóma. Ef upp kemur grunur um smitsjúkdóm eða annað sem getur ógnað öryggi skal þegar í stað tilkynna það heilbrigðisnefnd.
- 4.3 Starfsfólk skal stunda persónulegt hreinlæti og klæðast hreinum fatnaði við störf sín.
- 4.4 Sé þvottur þveginn á staðnum skal það gert við aðstæður sem heilbrigðisnefnd samþykkir.
- 4.5 Allsherjarhreingerningu skal gera minnst árlega eða þegar þörf er á.
- 4.6 Leitast skal við að nota vistvæn efni og aðferðir við þrif.

5 ÖRYGGI OG SLYSAVARNIR

- 5.1 Vatnskerfi skal vera þannig að ekki sé hættu á húðbruna almenns notanda. Uppfylla skal kröfur um öryggi vatns í samræmi við ákvæði byggingarreglugerðar. Vatnshiti á ekki að fara yfir 43°C á töppunarstað.
- 5.2 Þar sem lítil notkun er á neysluvatnskerfum skal þess gætt að kerfin séu yfirhituð með minnst 70°C heitu vatni nægjanlega oft til að koma í veg fyrir hættu á örveruvexti.
- 5.3 Öll hættuleg tæki og hættuleg efni, eins og ræstiefni, lyf, málningarvörur og hættuleg eða oddhvöss áhöld og tæki, skulu geymd á tryggan og öruggan hátt þar sem börn og óviðkomandi ná ekki til. Sé um að ræða hættumerktar efnavörur skulu öryggisblöð vera aðgengileg notanda. Gæta skal að því að um nýjustu útgáfu sé að ræða.
- 5.4 Rekstri starfseminnar skal háttuð á þann veg að heilsa og öryggi þeirra sem þjónustuna sækja sé sem best tryggð. Tæki og búnaður sem tilheyrir starfseminni skal vera í samræmi við leiðbeiningar framleiðanda og reglulega yfirfarinn.
- 5.5 Starfsfólk skal hafi hlotið viðeigandi þjálfun. Fylgja skal reglum um aldurstakmark viðskiptavina ef við á.
- 5.6 Öryggisreglur skulu vera sýnilegar þar sem við á.

6 INNRA EFTIRLIT

- 6.1 Innra eftirlit skal vera skriflegt og endurskoðað reglulega. Í því felst m.a. að:
 - Tilgreina áhættuþætti og fyrirbyggjandi aðgerðir ásamt því að útbúa áhættumat
 - Viðhafa skriflegar hreinlætisáætlanir
 - Skilgreina viðeigandi þjálfun starfsfólks
 - Skrá óhöpp, slys og úrbætur, sem og frávik varðandi öryggisþætti
 - Skrá viðhald tækja og búnaðar

7 MATVÆLI

- 7.1 Um matvæli gilda lög nr. 93/1995 um matvæli með áorðnum breytingum og reglugerðum settum samkvæmt þeim.

8 TÓBAKSVARNIR

- 8.1 Fara skal að ákvæðum laga nr. 6/2002 um tóbaksvarnir.

9 UMHVERFISMÁL

- 9.1 Aðkoma og lóð skulu vera hrein, snyrtileg og uppfylla almenn öryggissjónarmið.
- 9.2 Haga skal starfseminni þannig að ekki valdi mengun eða ónæði í nærumhverfi.
- 9.3 Aðstaða til að geyma og flokka úrgang skal vera til staðar. Flokkun úrgangs skal vera í samræmi við reglugerð nr. 803/2023 um meðhöndlun úrgangs og samþykktir sveitarfélaga um meðhöndlun úrgangs.
- 9.4 Fjöldi sorpíláta skal vera í samræmi við umfang starfseminnar. Ganga skal þannig frá sorpílátum og sorpgeymslum að þær valdi ekki óþrifum eða óþægindum.
- 9.5 Frágangur fráveitu skal vera samkvæmt ákvæðum reglugerðar nr. 1450/2025 um fráveitur og skólphreinsun eftir því sem við á.

10 AÐGANGUR DÝRA AÐ TILTEKNUM SVÆÐUM, HÚSNÆÐI OG ALMENNINGSAMGÖNGUTÆKJUM

- 10.1 Um gæludýrahald skal fara eftir samþykkt viðkomandi sveitarfélags.
- 10.2 Óheimilt er að hleypa hundum, köttum eða öðrum dýrum inn á sjúkrastofnanir, skóla, leikvelli, fangelsi, íþróttastöðvar, snyrtistofur, nuddstofur, sólbaðsstofur, húðflúrstofur, samkomuhús, gististaði í flokki II, III og IV, mötuneyti, sumarhúðir fyrir börn og almenningssamgöngutæki nema að um það sé sérstaklega getið eða að fengnu leyfi heilbrigðisnefndar.
- 10.3 Heimilt er fólki með fötlun að hafa með sér hjálparhunda enda sé viðkomandi einstaklingi ótvíræð nauðsyn að hjálparhundi. Hundurinn skal merktur sem hjálparhundur.
- 10.4 Rekstraraðilum veitingastaða er heimilt að leyfa að komið sé með hunda og ketti í veitingasali að uppfylltum skilyrðum í 43. gr. reglugerðar nr. 903/2024 um hollustuhætti. Rekstraraðilar skulu tilkynna viðkomandi heilbrigðisnefnd sé ákvæði þessarar heimildar nýtt.

11 Sértæk skilyrði fyrir sjúkrahús og sjúkrastofnanir

- 11.1 Starfsfólk skal gæta ýtrasta hreinlætis við störf sín og ávallt þvo hendur fyrir og eftir snertingar við viðskiptavin, meðferðir eða aðgerðir og hvers konar inngrip. Sama á við um meðhöndlun matvæla. Einnota hanskar skulu notaðir þar sem við á.
- 11.2 Tryggja skal gott aðgengi starfsfólks að handlaug í tengslum við hvers kyns heilbrigðisþjónustu.
- 11.3 Í vinnurými skal vera sérstök handlaug með fljótandi handsápu, gerlaeyði og einnota handþurrkum eða sambærilegu. Heilbrigðisnefnd getur í starfsleyfi gert ítarlegri kröfur vegna smitgátar, svo sem um handfrjálstan búnað.

- 11.4 Starfsfólk sem er við vinnu sína í beinni snertingu við notendur eða viðskiptavini má ekki stunda vinnuna séu þau haldin smitsjúkdómi með bráð einkenni s.s. sótthita ($>38.5^{\circ}\text{C}$), mikinn hósta eða niðurgang.
- 11.5 Í aðgerðarými fótaaðgerðastofa og annarra heilbrigðisstofa skal vera handlaug með viðeigandi búnaði og gott aðgengi að skolvaski.
- 11.6 Rými sem ætluð eru til aðgerða skulu vel aðgreind og þannig útbúin að ekki verði smithætta eða sýkingarhætta frá öðru rými.
- 11.7 Loftræsing skal vera í samræmi við leiðbeiningar sóttvarnalæknis.
- 11.8 Handklæði, ábreiður eða tauhlífar skal þvo og geyma í skápum eða ílátum.
- 11.9 Þvott þar sem meðferðir og inngrip eru og hætta er á húðrofi eða að húð sé rofin skal þvo við 60° til 90°C .
- 11.10 Aldrei skulu fleiri en 25 gestir vera um hverja snyrtingu. Baðaðstaða skal vera fyrir viðskiptavini þar sem við á.
- 11.11 Fylgja skal reglum viðkomandi starfsemi um hreinlæti, smitgát og sóttvarnir, þar sem við á.
- 11.12 Heilbrigðisnefnd getur í starfsleyfi gert ítarlegri kröfur vegna smitgátar, svo sem um aðstöðu til að skipta um föt.

12 SÓTTVARNIR – hreinsun, sótthreinsun og dauðhreinsun

- 12.1 Hrein og sótthreinsuð og/eða dauðhreinsuð áhöld og búnaður skal notaður fyrir hvern viðskiptavin.
- 12.2 Nota skal einnota eða dauðhreinsaðan búnað, svo sem nálar, þar sem því verður við komið.
- 12.3 Margnota áhöld sem snerta eða fara í gegnum húð viðskiptavinar skulu dauðhreinsuð og pökkuð eða varin á viðurkenndan hátt.
- 12.4 Ávallt skal hreinsa, sótthreinsa og dauðhreinsa tæki, áhöld og búnað eftir því sem við á með viðeigandi efnum og aðferðum.
- 12.5 Menguð áhöld skal sótthreinsa eftir notkun eins fljótt og auðið er. Ílát undir blandað sótthreinsiefni skal vera með þétu loki og merkt á fullnægjandi hátt í samræmi við efnalöggjöf.
- 12.6 Nauðsynlegur búnaður og aðstaða, svo sem borð og skolvaskur, skal vera til staðar til þvotta og sótthreinsunar á áhöldum.
- 12.7 Á skurðstofum skal vera sérstök handþvottaðstaða og einnig sérstakt aðskilið rými með viðeigandi búnaði til hreinsunar áhalda, svo sem áhaldaþvottavél og gufusæfi eftir aðstæðum og hægt að aðskilja hreint og óhreint.
- 12.8 Tæki og áhöld sem notuð eru í heilbrigðisþjónustu skal hreinsa vandlega með þvotti og sótthreinsa og/eða dauðhreinsa milli notkunar og milli einstaklinga og viðhafa fyllstu smitgát. Áhöld sem fara í gegnum húð skulu vera dauðhreinsuð.

- 12.9 Þökkuð dauðhreinsuð áhöld skulu geymd fram að notkun í lokuðum umbúðum eða ílátum þar sem þau verða ekki fyrir utanaðkomandi óhreinindum eða hnjaski.
- 12.10 Við hreinsun áhalda (þvott/sóttahreinsun og dauðhreinsun) skal nota viðurkenndar aðferðir og tækjabúnað sem er yfirfarinn og gæðaprófaður reglulega með viðurkenndum aðferðum.
- 12.11 Dauðhreinsibúnað skal prófa með sporaprófum eða öðrum viðurkenndum aðferðum. Prófun skal fara fram eftir þörfum, þó eigi sjaldnar en fjórum sinnum á ári. Niðurstöður prófa skulu vera aðgengilegar eftirlitsaðila.

13 EFTIRLIT

- 13.1 Heilbrigðisnefnd fer með eftirlit með starfsemi rekstraraðila.
- 13.2 Eftirlitsaðila skal heimill aðgangur til skoðunar og eftirlits, þar á meðal töku sýna og myndatöku.
- 13.3 Eftirlitsskyldum aðilum er skylt að veita allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru vegna eftirlits með framkvæmd laganna og ber þeim endurgjaldslaust að afhenda sýni sem talin eru nauðsynleg vegna eftirlits.
- 13.4 Heilbrigðisnefnd getur sett fram kröfur sem ekki koma fram í skilyrðum þessum, en þó ávallt í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og almennra krafna sem eiga við um starfsemina.

14 VALDSVIÐ, VIÐURLÖG OG ÞVINGUNARÚRRÆÐI

- 14.1 Rekstraraðili ber að fylgja fyrirmælum viðkomandi heilbrigðisnefndar um kröfur og starfshætti sem varða hollustuhætti. Nefndin getur beitt þvingunarúrræðum skv. XVII. kafla laga nr. 7/1998 ef frávik verða frá skilyrðum. Þá getur heilbrigðisnefnd upplýst Umhverfis- og orkustofnun um frávik þar sem kemur til að beita stjórnvaldssektum, sbr. XIX. kafla laganna og 50. gr. í reglugerð.

Starfsleyfisskilyrðin eiga sér m.a. stoð í eftirfarandi lögum og reglugerðum með síðari breytingum:

Lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir, lögum nr. 93/1995 um matvæli, lögum nr. 6/2002 um tóbaksvarnir, reglugerð nr. 903/2024 um hollustuhætti, reglugerð nr. 536/2011 um neysluvatn, lögum nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs, reglugerð nr. 803/2023 um meðhöndlun úrgangs, reglugerð nr. 724/2008 um hávaða, byggingarreglugerð nr. 112/2012, reglugerð nr. 1450/2025 um fráveitur og skólphreinsun, lög nr. 61/2013 efnalög.